

Ignacy Jan Paderewski

Zyciorys i osiągnięcia.

Początki.

Ignacy Jan Paderewski przyszedł na świat w Kuryłówce na Podolu 18 listopada 1860 roku. Matka, Poliksena z domu Nowicka, córka Zygmunta, filomaty i przyjaciela Adama Mickiewicza, zmarła kilka miesięcy po jego narodzinach. Jedynym opiekunem Ignacego i jego starszej siostry Antoniny był ojciec – uczestnik powstania styczniowego, który za udział w nim odbył karę roku więzienia w Kijowie, a następnie zarabiał na życie jako administrator jednego z majątków na Podolu.

Dzieciństwo i młodość.

Rodzice Paderewskiego pochowani zostali na cmentarzu w Żytomierzu. W tym czasie małym Paderewskim opiekowała się ciotka. Duży wpływ na jego wychowanie wywarł były powstaniec listopadowy, Michał Babiński. Zajmował się on nauczaniem dziecka historii, geografii, języka francuskiego i literatury polskiej. Ignacy od dzieciństwa przejawiał uzdolnienia muzyczne, początkowo grając na starym, rodzinnym fortepianie.

W latach 1872–1878 zdobył wykształcenie w warszawskim Instytucie Muzycznym, noszącym od 1919 roku nazwę Konserwatorium Warszawskie. Tam studiował grę na fortepianie pod kierunkiem Rudolfa Strobla, Juliusza Janoty, Romana Schloczera i jego brata Pawła Schloczera. Z przedmiotów teoretycznych kształcił się pod kierunkiem Gustawa Roguskiego, który był uczniem Hektora Berlioza. Po ukończeniu szkoły z odznaczeniem otrzymał posadę nauczyciela kursu średniego fortepianu w tejże szkole. Paderewski utrzymywał się grając na przyjęciach, komponując i wykonując własne utwory, a także udzielając lekcji gry. Pomimo zachwyków otoczenia, sam twierdził, iż musi jeszcze wiele się nauczyć – przez to potrafił ćwiczyć nawet po 12 godzin dziennie. W 1880 roku poślubił Antoninę Korsakównę. Po śmierci żony w 1881 roku (która pozostawiła go z kalekim kilkumiesięcznym synem Alfredem), wyjechał doskonalić swój warsztat do Berlina.

Kariera muzyczna.

W czasie zagranicznych wояży Paderewski spotkał m.in. słynną polską aktorkę Helenę Modrzejewską. Ta, zafascynowana jego talentem, podarowała mu pokaźną sumę pieniędzy. Za tę kwotę mógł kontynuować naukę w Wiedniu pod kierownictwem Teodora Leszetyckiego. Jego mistrz polecił go później na posadę nauczyciela gry na fortepianie w Strasburgu. Pierwszy większy sukces odniósł, debiutując jako pianista w 1887, a w 1888 roku miał miejsce jego pierwszy duży koncert w Paryżu. Tam też spotkał i zaprzyjaźnił się z kompozytorem Camille'em Saint-Saënem.

Później przez pewien czas przebywał w Londynie, gdzie koncertował między innymi przed samą królową Wiktoria. Wielkim sukcesem okazało się jego pierwsze tournée po Stanach Zjednoczonych w latach 1891–1892, na które Paderewski zmuszony był się udać z powodu kłopotów finansowych. Na stałe zamieszkał w USA. Zyskał sobie ogromną popularność, nazywany był „największym ze wszystkich”, „mistrzem”, „królem pianistów”, „czarodziejem klawiatury”. Podczas koncertowania w USA odniósł kontuzję dłoni, myślał nawet o zakończeniu kariery. Sprawność dłoni przywrócił mu Friedrich Lange – pionier niemieckiej chirurgii w Stanach. W 1899 roku Paderewski ożenił się z Heleną Marią Górską z domu Rosen, czym sprawił zawód wielu wielbicielek urzeczonym jego talentem i wyglądem (zwłaszcza długimi, falującymi włosami). Pomimo zakupienia dworku w Kąsnej Dolnej k. Tarnowa państwo Paderewscy osiedli w Szwajcarii, w posiadłości Riond-Bosson w Tolochenaz koło Morges, niedaleko Lozanny.

Paderewski skomponował swoje jedyne dzieło sceniczne, operę *Manru*, na przełomie stulecia. Jej prapremiera odbyła się w Dreźnie 29 maja 1901 roku, a wkrótce zaprezentowano dzieło we Lwowie. Prapremiera amerykańska odbyła się w Metropolitan Opera 14 lutego 1902 roku. Odbyło się jeszcze 9 przedstawień w tym samym sezonie, po czym dzieło zdjęto z afisza i nigdy nie zostało wznowione. *Manru* pozostaje jedyną operą skomponowaną przez Polaka, która została wystawiona w Metropolitan Opera.

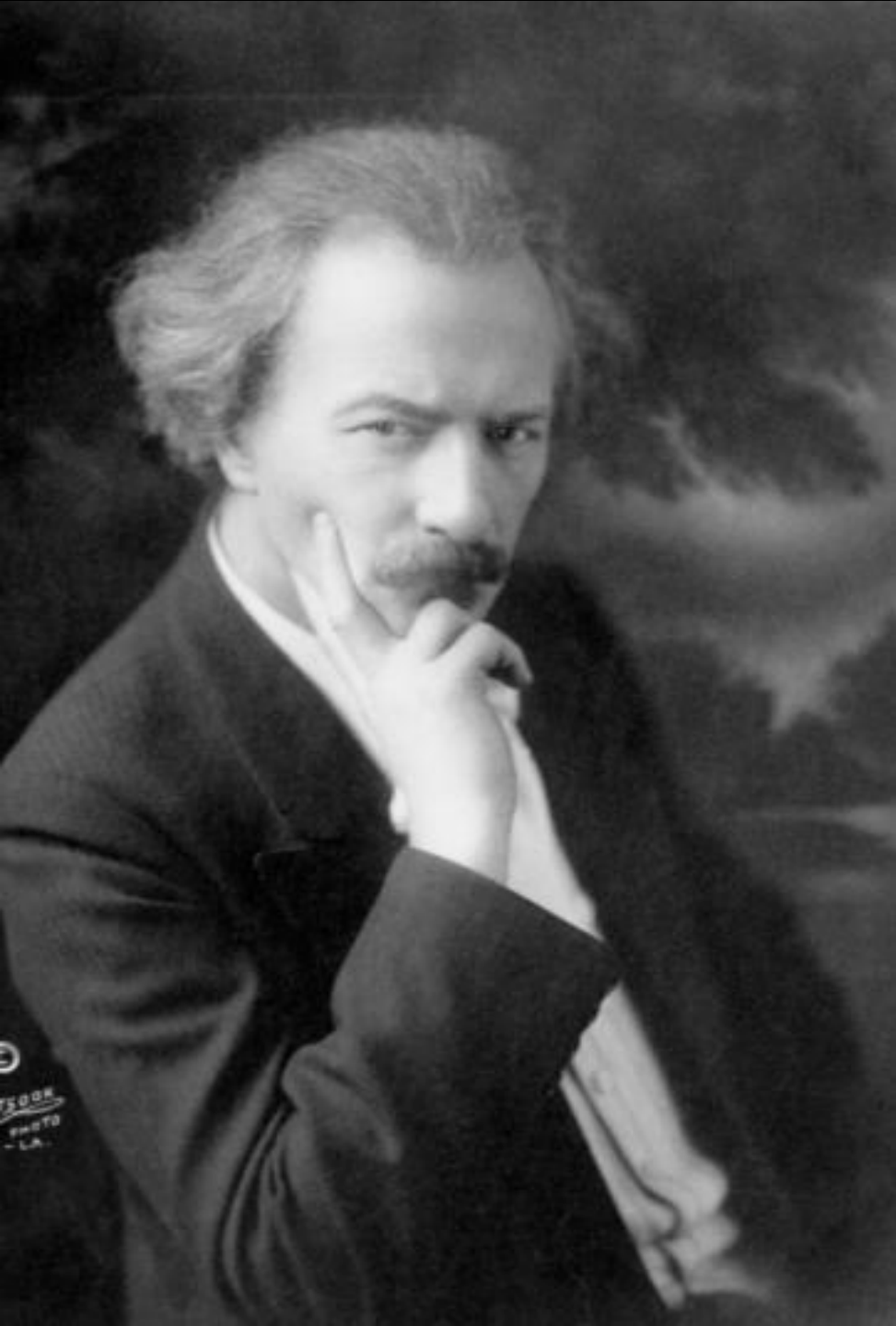
Rodzina.

7 stycznia 1880 roku Ignacy Jan Paderewski poślubił pochodzącą z Kresów Wschodnich Antoninę Korsak, absolwentkę Instytutu Muzycznego w Warszawie. Ślub odbył się w Rudni na Wołyniu – majątku panny młodej. Antonina zmarła 9 miesięcy później, 18 października 1880 roku, krótko po porodzie. Ich syn, Alfred urodził się 9 października 1880 roku z chorobą Heinego-Medina. Zmarł on w 1901 roku, w wyniku powikłań związanych z chorobą krążenia.

31 maja 1899 roku Paderewski ożenił się ponownie, z Heleną Marią Górską z domu Rosen, wywodzącą się z rodziny spolonizowanych inflanckich Niemców. Ślub odbył się w kościele Świętego Ducha w Warszawie. Helena Paderewska zmarła 16 stycznia 1934 roku w Riond-Bosson.

Braćmi przyrodniymi Ignacego Jana Paderewskiego byli Józef Paderewski (1871–1958), wieloletni nauczyciel gimnazjalny w Bydgoszczy i Stanisław Paderewski (1875–1914), polski inżynier górniczy oraz porucznik Legionów Polskich, który poległ 14 listopada 1914 roku w bitwie pod Krzywopłotami.

Polityka. (część 1)

Na zlecenie Paderewskiego w 1908 roku rzeźbiarz Antoni Wiwulski wykonał pomnik upamiętniający zwycięstwo wojsk polskich w bitwie pod Grunwaldem. Monument został odsłonięty w 1910 roku w Krakowie, w obecności ponad 150 tys. osób. Paderewski wygłosił wówczas przemówienie o charakterze niepodległościowym.

Po wybuchu I wojny światowej zaczął prowadzić szeroko zakrojoną działalność dyplomatyczną na rzecz Polski i Polaków, wykorzystując swą popularność na Zachodzie. Paderewski zbierał m.in. fundusze na pomoc ofiarom wojny i był jednym ze współzałożycieli komitetów pomocy Polakom w Paryżu i Londynie. W 1915 roku wraz z Henrykiem Sienkiewiczem założył w Vevey Szwajcarski Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. W tym samym roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie kontynuował swą działalność. Przed każdym ze swoich występów przemawiał na temat postulowanej przez niego niepodległości Polski. W krótkim czasie udało mu się zbliżyć do doradcy prezydenta Wilsona, Edwarda House'a. Później spotkał się z samym prezydentem, któremu w styczniu 1917 roku przekazał memoriał na temat Polski (zawierający m.in. koncepcję Stanów Zjednoczonych Polski). Być może z tego powodu sprawa polskiej niepodległości znalazła się w słynnych 14 punktach Wilsona. W sierpniu 1917 roku został przedstawicielem na USA Komitetu Narodowego Polski z Romanem Dmowskim na czele.

Polityka. (część 2)

Po powrocie do kraju Józefa Piłsudskiego i powierzeniu przez niego misji formowania rządu Jędrzejowi Moraczewskiemu, również i Paderewski powrócił do Polski. 25 grudnia 1918 roku pojawił się w Gdańsku, skąd następnie udał się do Poznania. Jego przybycie do stolicy Wielkopolski i entuzjastyczne przywitanie stało się impulsem do wybuchu zakończonego sukcesem powstania. Po przyjeździe do Warszawy, Paderewski spotkał się z Piłsudskim i podjął się roli mediatora pomiędzy nim a obozem Dmowskiego. 16 stycznia 1919 roku został premierem, pełniąc również funkcję ministra spraw zagranicznych.

Wraz z Romanem Dmowskim jako delegat pełnomocny reprezentował Polskę na konferencji pokojowej w Paryżu, zakończonej podpisaniem traktatu wersalskiego, kończącego I wojnę światową. W tym czasie wsparł gen. Tadeusza Rozwadowskiego w jego planach tworzenia Legionu Amerykańskiego, który miał walczyć w Polsce z bolszewikami. W wyniku tych działań powstała polsko-amerykańska Eskadra Lotnicza im. Tadeusza Kościuszki. Paderewskiemu nie udało się zrealizować wszystkich założeń strony polskiej, jednak dał się poznać jako sprawny negocjator i dyplomata. Pomimo tego jego bezpartyjny rząd był krytykowany w kraju zarówno przez lewicę, jak i prawicę. Paderewski wiedział, iż jego gabinet ma charakter tylko i wyłącznie przejściowy, dlatego w grudniu 1919 podał się do dymisji. Następnie wyjechał do Szwajcarii, aby odpocząć od polityki.

Powrócił jednak do Polski w kulminacji wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Został wysłannikiem rządu polskiego do Ligi Narodów. Wkrótce jednak zrezygnował z tej funkcji w 1921 roku.

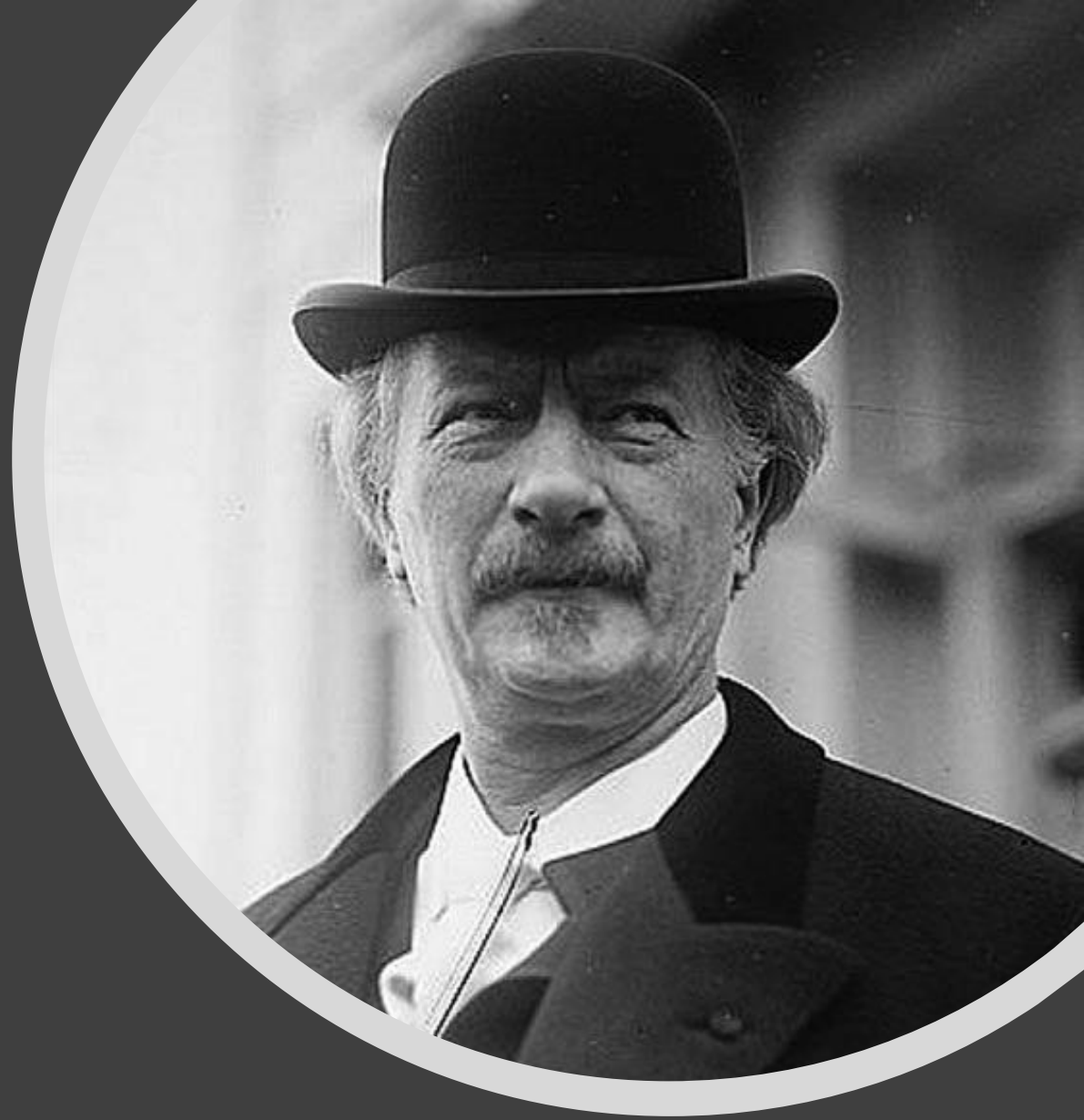
Należał do „Bohemian Club” jako honorowy członek niejawnego ugrupowania.

Ostatnie lata. (część 1)

W 1922 roku wyjechał ponownie do USA, gdzie powrócił do koncertowania. Za odbycie trasy koncertowej po Stanach udało mu się zarobić 500 tys. dolarów, sumę jak na owe czasy astronomiczną. Później zajął się także działalnością charytatywną (w 1932 roku na występ Paderewskiego w Madison Square Garden przybyła rekordowa liczba widzów – 16 tys., a dochód z tego koncertu artysta przeznaczył na bezrobotnych amerykańskich muzyków). W tym czasie otrzymał wiele tytułów i odznaczeń, m.in. tytuł lordowski od brytyjskiego monarchy Jerzego V.

Po śmierci Piłsudskiego w 1935 roku Paderewski współtworzył tzw. Front Morges. Organizacja ta, opozycyjnie nastawiona wobec polskiego reżimu autorytarnego, miała charakter centroprawicowy, a jednym z jej głównych założycieli był generał Władysław Sikorski. Front Morges domagała się demokratyzacji życia politycznego w kraju, ale również postulowała wybór Paderewskiego na prezydenta Polski.

26 maja 1939 przeszedł zawał serca przed planowanym koncertem w Nowym Jorku, na który zostało wyprzedanych ok. 16 tys. biletów.

Ostatnie lata. (część 2)

Po wybuchu II wojny światowej Paderewski wszedł w skład władz Polski na uchodźstwie. Został przewodniczącym Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie, która stanowiła substytut Sejmu na emigracji. We wrześniu 1940 roku, mimo podupadającego zdrowia, udał się raz jeszcze do USA, by działać na rzecz Polski. Spowodował między innymi uzyskanie przez rząd Sikorskiego kredytów na uzbrojenie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W czasie II wojny światowej jego nazwisko naziści niemieccy umieścili na liście wrogów III Rzeszy tzw. Czarnej Księdze.

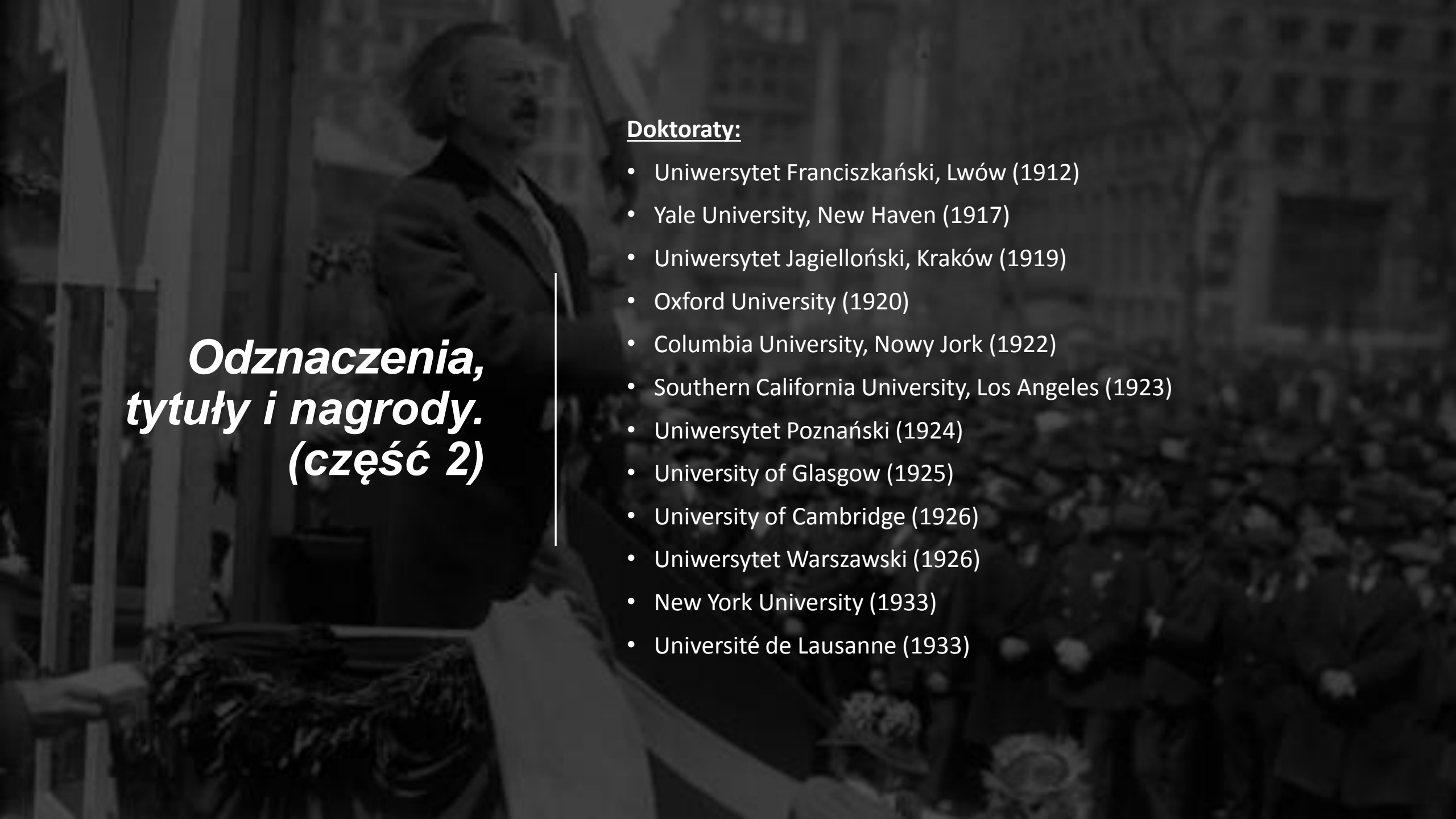
Paderewski zmarł na zapalenie płuc 29 czerwca 1941 roku o jedenastej rano, w pokoju hotelowym Hotelu Buckingham na Manhattanie. (Jednak sekcja zwłok wykazała, że od wielu lat cierpiał na raka jelita grubego, który dał przerzuty do płuc.) Następnego dnia premier Rządu RP na uchodźstwie i Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski wydał rozkaz nr 11, w którego ostatnich słowach napisał:

*„Naród polski okryty głęboką żałobą po
pamięci I.J. Paderewskiego traci z Jego
odejściem od nas na zawsze jednego z
największych swych duchów przewodnich.
Cześć Jego pamięci! Rozkaz niniejszy
odczytać przed frontem oddziałów i na
pokładach okrętów Rzeczypospolitej
Polskiej. ”*

Odznaczenia, tytuły i nagrody. (część 1)

Ordery:

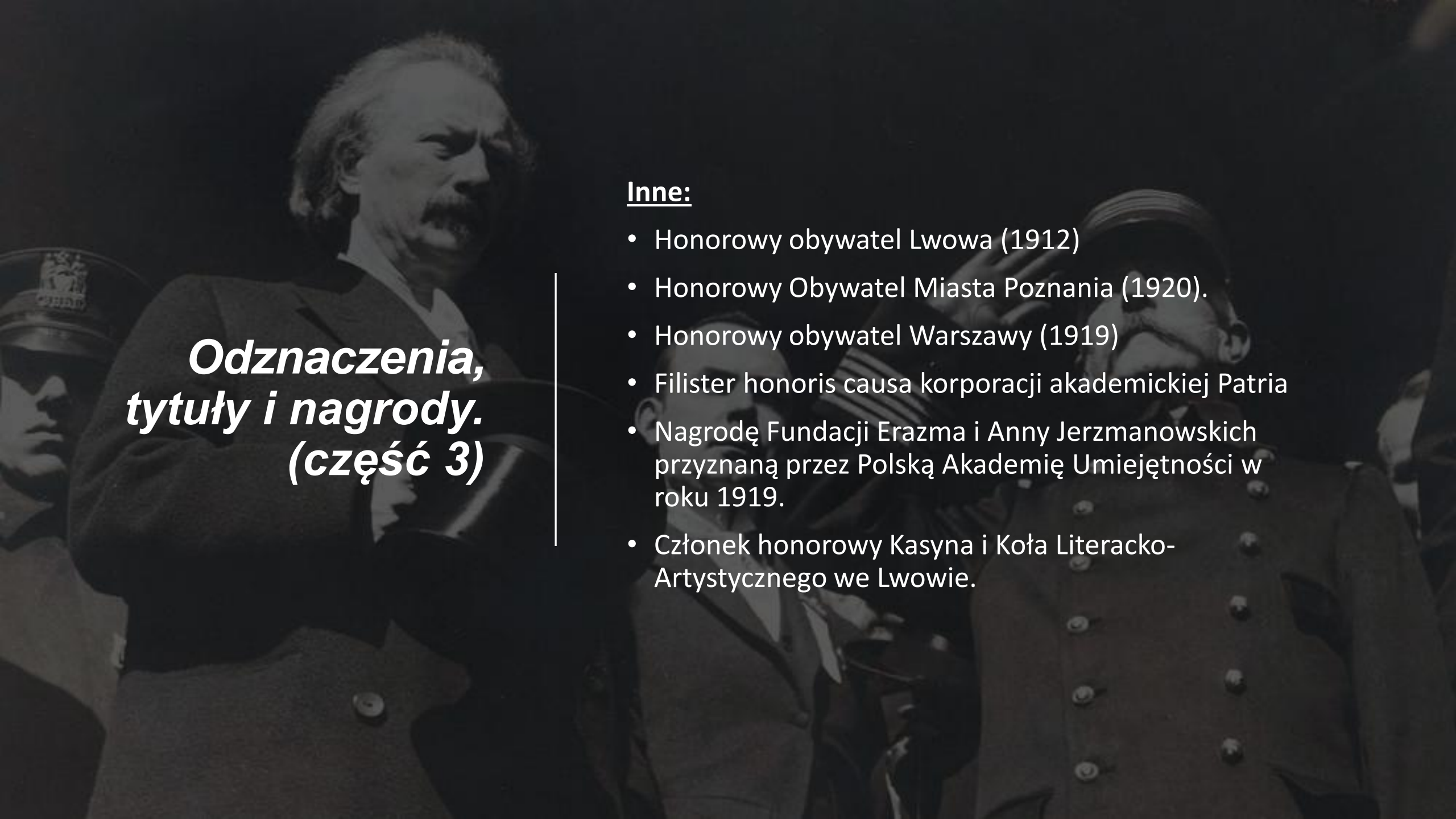
- Order Orła Białego (1921)
- Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari (pośmiertnie, 1941)
- Wielka Wstęga Orderu Odrodzenia Polski (2 maja 1923)
- Złoty Wawrzyn Akademicki Polskiej Akademii Literatury za krasomówstwo (1937)
- Order Alberta (Saksonia, 1895)
- Order Korony (Rumunia, 1889)
- Krzyż Wielki Orderu Legii Honorowej (Francja, 1929)
- Wielki Oficer Orderu Legii Honorowej (Francja, 1921)
- Krzyż Oficerski Orderu Legii Honorowej (Francja, 1909)
- Krzyż Wielki Orderu św. Maurycego i Łazarza (1925)
- Krzyż Komandorski Orderu Korony (Włochy)
- Krzyż Wielki Orderu Karola III (Hiszpania, 1906)
- Wielka Wstęga Orderu Leopolda (Belgia, 1924)
- Krzyż Wielki Orderu Imperium Brytyjskiego (GBE, 1925)

***Odznaczenia,
tytuły i nagrody.
(część 2)***

Doktoraty:

- Uniwersytet Franciszkański, Lwów (1912)
- Yale University, New Haven (1917)
- Uniwersytet Jagielloński, Kraków (1919)
- Oxford University (1920)
- Columbia University, Nowy Jork (1922)
- Southern California University, Los Angeles (1923)
- Uniwersytet Poznański (1924)
- University of Glasgow (1925)
- University of Cambridge (1926)
- Uniwersytet Warszawski (1926)
- New York University (1933)
- Université de Lausanne (1933)

***Odznaczenia,
tytuły i nagrody.
(część 3)***

Inne:

- Honorowy obywatel Lwowa (1912)
- Honorowy Obywatel Miasta Poznania (1920).
- Honorowy obywatel Warszawy (1919)
- Filister honoris causa korporacji akademickiej Patria
- Nagrodę Fundacji Erazma i Anny Jerzmanowskich przyznaną przez Polską Akademię Umiejętności w roku 1919.
- Członek honorowy Kasyna i Koła Literacko-Artystycznego we Lwowie.

Bibliografia.

- Ignacy Kołtupajło, *Paderewski, ostatni rok* [maszynopis wspomnień], Dallas (USA) **1973**; [w:] Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łódź
- I.J. Paderewski, *Szopen*. Warszawa **1926**. Nakładem czasopisma „Muzyka”
- Henryk Opieński, *I.J. Paderewski. Esquisse de sa vie et de son oeuvre*. Lausanne, Éditions SPES, 1928, 2e édition **1948**.
- Ignacy Jan Paderewski, *Pamiętniki*. Spisała Mary Lawton. Przekład z j. ang.: W. Lisowska i T. Mogilnicka. Wstęp: Witold Rudziński. Kraków, P.W.M. [**1961**]
- Władysław Dułęba, Zofia Sokołowska, *Ignacy Jan Paderewski – Mała kronika życia pianisty i kompozytora*. Wstęp: Tadeusz Szeligowski. Ilustracje. Kraków, P.W.M. [1960]. Wyd. II, zmienione [1976]
- Werner Fuchss, *Paderewski: reflets de sa vie*. Genève: La Tribune, coll. « Un homme, une vie, une œuvre », **1981**, 278 p.
- Piber A., *Droga do sławy. Ignacy Paderewski w2 latach 1860-1902.*, Warszawa: PIW, 1982, ISBN 83-06-00555-4, OCLC 830229879.
- Éric Lipmann, *Paderewski, l'idole des années folles*. Paris, Balland, **1984** (ss. 341).
- Franciszek Pulit, *Dom w Ojczyźnie. Ignacy Jan Paderewski w Kąsnej Dolnej*, Fundacja Paderewskiego Chicago, Tarnów - Kąsna Dolna, **1990**, 35 stron + 1 nlb, 26 fotografii cz-b, format 215 × 135 mm.
- Przybylski H., *Paderewski. Między muzyką a polityką*, Katowice: Wydawnictwo UNIA, 1992, ISBN 83-900057-1-9, OCLC 834075965.
- Bogusław Raba, *Między romantyzmem a modernizmem. Twórczość kompozytorska Ignacego Jana Paderewskiego*. Wrocław, Wydawnictwo UW, **2010**, s. 267

Dziękuję za uwagę.
Kinga Osoba – kl. 7a

Źródło: Wikipedia